

Prædiken til 4. søndag i advent

Joh. 3, 25-36

Han skal blive større. Jeg skal blive mindre! Det er det, adventstiden handler om. Ja, det er det, selve julen handler om. At han – Jesus Kristus – skal blive større, og jeg skal blive mindre.

Det lyder måske ikke særlig attraktivt. For vi vil da gerne være store. Vi har det nærmest allerbedst, hvis vi føler os rigtig betydningsfulde. Hvis andre beundrer os for det, vi gør, så kan vi ligefrem føle os noget så godt tilpas. Og hvis nogen roser os eller giver os anerkendelse, så kan vi vokse flere centimeter. Så ligefrem at gå rundt og øve os i at blive mindre – det er nu ikke det, der falder os først ind.

Men Johannes Døber havde fat i den lange ende her. Det var ham, der udtalte ordene: "Han – altså Jesus - skal blive større. Jeg skal blive mindre!"

Johannes Døbers disciple blev forargede over, at han udtalte sig på den måde. For de havde jo set, hvordan Johannes Døber havde stået ude i ørkenen og flittigt forkyndt, at Guds rige var nær. Han havde fået masser af disciple. Men da først Jesus kom, så var det, som om Johannes Døber røg i baggrunden. Jesus derimod blev et helt tilløbsstykke. Jesus løb af sted med al succesen. Det blev Johannes Døbers disciple misundelige over. De syntes, det var uretfærdigt, at Jesus blev meget mere populær end Johannes. De syntes nærmeste, Jesus var en konkurrent til

Johannes Døber.

Men Johannes selv reagerede helt anderledes på den sag. Så han sagde til sine disciple: "Han skal blive større. Jeg skal blive mindre!"

Johannes Døber var et usædvanligt menneske. Han var meget ligefrem i sine budskaber. Han var en person, der godt turde sige højt, at vi er syndere. Det er ude med os, hvis vi tror, vi kan undvære Guds tilgivelse. Der er kun ét at gøre for os som mennesker. Det er at vende os væk fra os selv. Søge hen til Gud og bede ham om tilgivelse. Der findes ikke andre veje til at blive frelst. Det sagde Johannes Døber uden omsvøb. Han gik og ventede på, at Jesus skulle komme. Og han fortalte om den frelser, han ventede på, så tit han kunne komme af sted med det. [Billede vises her: Matthias Grünewald, Kristus på korset]

I dag skal vi se et billede, som har fået titlen: "Han skal blive større. Jeg skal blive mindre". Det er den tyske maler Matthias Grünewalds gengivelse af Jesus, der hænger på korset, og hvor vi har Johannes Døber i den stærke røde kjortel stående ude til højre. Desuden er der Jesu mor, Maria, og to andre personer til venstre for korset. Det er et af verdens mest berømte stykker malerkunst, vi har her. Det er fra 1500-tallet, og billedet er udformet som en kæmpestor altertavle, der er knap 3 meter høj. Det stod

oprindelig i en klosterkirke i den lille by Ienheim i Alsace. Men i dag står den på et museum i den franske by Colmar. Der bliver den set hvert år af mellem 3- 400.000 besøgende.

Lad os prøve at kigge på maleriets midte allerførst. Der ser vi den korsfæstede Jesus i en forfærdelig tilstand. Han lider og ser ud til at kæmpe sig igennem hvert minut, han hænger der. Blodet løber ned af ham, og både ansigtet og den øvrige del af kroppen er forpint.

Til venstre i billedet står Jesu mor i en nonneagtig dragt. Hun kan næsten ikke holde sig oprejst. Hun udstråler afmagt og pine og bliver kun lige akkurat holdt oppe af disciplen Johannes' arme og hænder.

Maria Magdalene, som jo var en af de kvinder, der fulgte Jesus, knæler ned med sit lange, horgule, flagrende hår. Hun har taget salvekrukken med. Og hun knuger sine hænder sammen, som om hun trygler Gud om at befri Jesus fra denne her lidelse. Hendes ansigt er helt forgrædt.

Og til højre kommer så den person ind i billedet, som vi vil hæfte os særligt ved. Det er Johannes Døber. Det er i grunden helt forkert, at han står der, for Johannes Døber var jo ikke til stede langfredag, da Jesus blev korsfæstet. På det tidspunkt var han for længst blevet henrettet af kong Herodes. Men kunstneren har selvfølgelig en pointe i at tage ham med. Og pointen er, at det, der sker på det her billede, det er ikke bare fortid. Det er noget, der stadigvæk sker i den kristne kirke. Johannes Døber er et billede på den kristne kirke. Han er en påmindelse om, hvad der er kirkens opgave. Vi skal som kirke gøre nøjagtig det samme som Johannes Døber. Vi skal pege væk fra os selv og hen på Jesus Kristus.

Johannes Døber står med en opslået bog i hånden. Det må være Det Gamle Testamente. Han holder bogen med den ene hånd. Og

med den anden hånd peger han med en finger, der er unaturlig stor og lang. Pegefingeren er fremhævet på en særlig måde. Og det er for øvrigt tit tilfældet i kirkekunsten. At Johannes Døber er skildret med en meget lang finger, der energisk og spændt peger hen på Jesus. For det var nemlig Johannes Døbers opgave: At pege på Jesus. Se, det Guds lam, som bærer verdens synd. Oven over hans pegefinger står der nogle ord på latin. De er noget utydelige. Men det er ordene: "Han skal blive større. Jeg skal blive mindre."

Kirkens opgave er ikke at foretage sig alle mulige ting. Men den skal være pegefingeren, der fortæller: Kig ikke på mig. Se hellere på ham, der blev korsfæstet. Det er også det, der er formålet med at holde en gudstjeneste: At vi får flyttet blikket væk fra os selv. Væk fra alt vort eget. Og for en stund fokuserer på noget andet end det, der bekymrer os og fylder i vores liv. En gudstjeneste skal pege på Jesus Kristus. De salmer, vi synger; de ord, vi lytter til, ja, alt, hvad der foregår, når vi holder gudstjeneste, har til formål at pege på Jesus Kristus.

Pege på det liv han levede, hvor han var til stede for de syge og de udstødte. Pege på de ord han sagde. Pege på hans lidelse og død. Og hans opstandelse. Alt det, han har sagt og gjort skal i fokus. Og vort eget må glide i baggrunden et øjeblik. Ikke fordi det, der fylder os, ikke er vigtigt. Tværtimod. Fordi vi får fornyet styrke til at bære det, vi bærer på ved at se på ham.

Allertydeligst viser han, hvem han er igennem sin død og opstandelse. For da han hænger på korset viser han os, at han gik frivillig ind i lidelsen. Derigennem forsikrede han os om, at der ikke findes nogen form for lidelse, som han ikke vil være sammen med os i. Og da han blev oprejst af graven, viste han os, at vi må få del i hans

sejr over ondskab og død.

I den kirke, hvor altertavlen oprindelig stod, lagde man meget syge mennesker lige foran denne her altertavle. Der lå de og kiggede op på en, hvis lidelser overgik deres. De lå og iagttog en, der helt frivilligt havde taget de lidelser på sig, som egentlig skulle have været vores. En, der accepterede at blive udsat for en ondskab og død, som han slet ikke selv var skyld i, men som vi var skyld i, at han blev påført. Det, der skulle have været vores smerte, gjorde han til sin. Og da han derefter satte en stopper for lidelsen og sejrede over den, da lovede han oven i købet, at vi må få del i den glæde og sejr, han gik ind til.

Det var budskabet til de syge, der blev placeret foran altertavlen. At hvis ikke andre ville hjælpe, hvis ingen andre kunne følge dem i, hvor ondt det gjorde, det de hver især kæmpede med, så kunne han. For han havde selv prøvet, hvad det vil sige at lide. Og han kunne ikke alene følge dem i det. Han kunne også vinde over smerten. Det var ham, der skulle blive større. Nu har vi jo ikke altertavlen til at hænge her i kirken i knap 3 meters højde. Så vi kan ikke placere os foran den for derigennem at lade Jesus Kristus blive større og selv blive mindre. Men vi kan gøre noget andet. Vi kan knæle her ved alterskranken. Og hvad sker der, når et menneske knæler ned? Jo, det menneske bliver mindre. Selv den højeste her i kirkerummet bliver lille, når vedkommende knæler ned og bøjer sit hoved. Og hvad sker der med Guds søn, som vi knæler for? Jo, han bliver større, når vi ser på ham nedefra. Derfor er det at knæle en god øvelse i at lade ham blive større og selv blive mindre.

Så det at knæle er den vigtigste af alle juleforberedelser. For her praktiserer vi helt kropsligt Johannes Døbers anvisning på, hvordan vi forbereder os til julen og øver os

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

i at blive mindre, så Kristus kan blive større. Om vi så når at få lavet hjemmelavet rødkål og marcipan, er det slet ikke afgørende. Om vi nu også får tid til at komme til julekoncert og synge julen ind eller få købt den helt perfekte gave til niecen eller onklen, så er det ikke det, julen står og falder med. Der er faktisk kun én ting, som er nødvendig her i adventstiden: Det er, at vi selv træder til side og vender blikket mod Kristus. Han, der kunne have opholdt sig i himlen, hvor han kunne have siddet på en trone af glitrende guld, han hang nu i stedet på et kors med hænder og fødder naglet til bjælkerne. Han, der kunne have været omgivet af engle, der vartede ham op, befandt sig nu mellem mennesker, der ikke kunne stille noget som helst op for at redde ham ud af smerterne. Det er julens fortælling om Gud. At han foretrak at være sammen med os frem for at holde sig på behørig afstand af det hele.

Lad ham blive større.
Amen.

Birgitte Gråkjær Hjort
Christians sogn, Århus

Salmer:
114, 93, 86, 83. 117 under altergangen